

Spoor Oost

Nieuwe publieke ruimte, een plek voor evenementen en parking op een verlaten containerterminal

Spoor Oost is in maart 2016 geopend als nieuwe publieke ruimte, een plek voor evenementen en evenementenparking. Spoor Oost ligt in het oosten van de stad, aan het ringspoor rond de stad en naast de Noordersingel. Het terrein is 10,8 hectare groot. Het project is in 2014 gestart en in 2016 afgerond. De stad bekijkt hoe Spoor Oost verder kan evolueren qua gebruik en welke toevoegingen aan de publieke ruimte noodzakelijk zijn. Zo is in 2018 een historische Scheldekaaihangar in 2 delen naar Spoor Oost verhuisd.

Waarom dit project?

Spoor Oost ligt op de site van een voormalige containerterminal die jarenlang werd ingezet voor de overslag van goederen tussen spoor- en wegverkeer. Op 1 jaar tijd werd de site ontworpen, ingericht en opengesteld als nieuwe publieke ruimte. Vroeger was het een lege vlakte aan de rand van Borgerhout die niet toegankelijk was. Het terrein moest multifunctioneel zijn. Het is een publieke ruimte waar zowel groot- als kleinschalige evenementen kunnen plaatsvinden, die dienst doet als parking met maximaal 2300 parkeerplaatsen voor bezoekers van het Sportpaleis en Lotto Arena en die permanent functioneert als publieke ruimte met enkele groenzones voor het dichtbevolkte Borgerhout.

Die drie functies pikken aan op wat de stad Antwerpen de eerste tien jaar hier nodig heeft. Het project Spoor Oost is dan ook een tijdelijke invulling in afwachting van een breder herbestemmingsdebat. Het is een tussentijdse inrichting in een sterk veranderende omgeving met nog veel onzekerheden, zoals het al dan niet overkappen van de Ring en het al dan niet behouden van de onderhoudssporen. De uitkomsten daarvan bepalen sterk de toekomstmogelijkheden van de site Spoor Oost.

Wat gebeurt er?

Spoor Oost is een grote open vlakte met een industrieel karakter. Er zijn drie hoofdtoegangen: aan de Schijnpoortweg, de Buurtsportweglei en de Noordersingel. Het ontwerp is besproken met de districten, verenigingen en buurtbewoners en combineert een aantal verschillende functies.

- Er is een groene zone met speeltoestellen, zittribune en picknicktafels.
- Er zijn twee barbecueplekken ter hoogte van de ingang aan de Schijnpoortweg en de Buurtsportweglei.
- Er is een speelelement langs de populierenrij met een waterpomp en een drinkfontein ter verfrissing op warme dagen.
- De 'fastlane' is een voet- en fietspad van ongeveer 5 meter breed en bijna 1 km lang, van Schijnpoort naar Hof ter Lo. Die centrale as markeert de overgang tussen de meer zachte en groene zijde aan de kant van het spoor en de eerder verharde zijde aan de kant van de Singel. De fiets- en wandelroute verbindt de districten Borgerhout en Antwerpen met elkaar. De route loopt in een rechte streep door het terrein en wordt 's nachts verlicht.
- De achtergelaten spoorwagens zijn verbouwd tot een buurtontmoetingscentrum Bahnhof met horecafunctie, vormgegeven als station.
- Sportievelingen kunnen terecht op de verharde zone met fietsparcours, een tennis- en volleybalveld en basketbal- en voetbalvelden. Er is ook een looppad van ongeveer 2 km in een lus over het terrein, en een installatie voor calisthenics in de vorm van de letters van Spoor Oost.
- Evenementen zoals de Sinksenfoor en Borgerwood vinden plaats op Spoor Oost.
- Spoor Oost wordt ook gedeeltelijk ingezet als parking tijdens grote evenementen in het Sportpaleis, de Lotto Arena of in Trix.

Herinneringen aan het verleden

Oude elementen zoals de sporen, treinwagens, betonplaten en gele kranen zijn behouden en herinneren aan het verleden van Spoor Oost. In het kader van de heraanleg van de Scheldekaaien is in 2018 ook de historische hangar 19 van het deelgebied Sint-Andries en Zuid verhuisd naar Spoor Oost. Hangar 19 is in 2 delen verdeeld. De hangars worden elk een landmark en bieden, naast beschutting tegen regen, wind en zon, ook overdekte ruimte voor kleinere evenementen. Ze staan aan Hof ter Lo en aan Bahnhof.

De toekomst van Spoor Oost

Het heel specifieke en atypische tijdelijke gebruik van Spoor Oost wordt nauwgezet gevolgd en geëvalueerd. Er werd een beheerboard opgericht met alle betrokken stedelijke diensten die maandelijks samenkomt en de programmatie en het beheer in detail opvolgt. Bijkomend is er een klankbordgroep, samengesteld uit alle gebruikers van Spoor Oost, die twee keer per jaar de verschillende noden en knelpunten bespreekt.

Het tijdelijk gebruik zet de site alvast op de kaart, inspireert en houdt nog alle pistes open voor een herbestemming op lange termijn, wanneer ook de tweede helft van de site met de onderhoudssporen vrijkomt.

Wie werkt eraan mee?

AG VESPA coördineert de ontwikkeling van Spoor Oost en is eigenaar van het terrein. De stad Antwerpen beheert het openbaar domein. Spoor Oost is ontworpen door Tractebel – Technum, in samenwerking met Rotor vzw. De speelaanleidingen op het terrein zijn op maat van Spoor Oost gemaakt door vakmensen en jongeren uit de buurt onder leiding van Kopspel vzw. Bahnhof vzw renoveerde vier treinwagens en stationeert ze aan een perron. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) subsidieert de plaatsing van de 2 Scheldekaaihangars op Spoor Oost.

Scheldekaaihangars

Hangar 19, de historische Scheldekaaihangar van het deelgebied Sint-Andries en Zuid, is in 2 verdeeld en heeft een nieuwe plaats gekregen op Spoor Oost als landmark. De werken vonden plaats van februari tot mei 2018.

Waarom dit project?

Uit een studie rond de invulling van Spoor Oost, gefinancierd door het Vlaams stadsvernieuwingsfonds, blijkt dat er behoefte is aan kleinere deellocaties op de site. Meer kleinschalige plekken, uitgebouwd met een landmark zoals een shelter, zijn een herkenningspunt, bieden bescherming tegen regen, wind en zon, kunnen gebruikt worden voor de organisatie van evenementen en zorgen voor extra activiteiten.

Wat gebeurt er?

De stad zocht in 2016 actief naar plaatsen om enkele grote Scheldekaaihangars te hergebruiken. Vanuit erfgoed moeten de hangars deskundig gedemonteerd en verplaatst worden. De hangars zijn structureel in goede staat en hebben een bijzondere esthetische uitstraling.

De stad besliste dan ook om een van de hangars, hangar 19, in te planten als landmark op Spoor Oost. De delen worden elk een landmark op Spoor Oost, meer bepaald aan Hof ter Lo en Bahnhof. Deze locaties werden vanuit landschappelijk en programmatorisch oogpunt geselecteerd rekening houdende met de inplanting van de Sinksenfoor en het evenementparkeren op de site.

Eerst werden alle grond- en funderingswerken uitgevoerd ter hoogte van de goederenkranen en ten noorden van de site Bahnhof. Gelijktijdig werden de staalstructuren van de hangars in een atelier gerestaureerd. In april werden ze geplaatst op Spoor Oost. De werken zijn afgerond begin mei, voor de start van de Sinksenfoor.

Over de realisatie van een hangar op een derde locatie, ter hoogte van de Schijnpoort, wordt pas beslist na evaluatie van het bouwproces van de eerste 2 hangars.

De hangar aan Bahnhof in opbouw © AG VESPA - Bart Gosselin

Bahnhof

Ten noorden van Bahnhof is een hangar van 24 op 48 meter (1152 m²) geïntegreerd binnen het aanwezige groen op Spoor Oost. De staalstructuur van de hangar wordt volledig uitgewerkt als een groene structuur. Langs de zijde van de Noordersingel krijgt de hangar een groene wand, de aanwezige bomen worden geïntegreerd en het dak wordt een groendak ter beschutting van de zon.

De hangar aan Hof ter Lo © AG VESPA

Hof ter Lo

Aan Hof ter Lo staat een hangar van 24 op 36 meter (864 m²) onder de oude goederenkranen, die hun huidige vorm en positie behouden. De dakconstructie van de hangar wordt voor de helft lichtdoorlatend opgebouwd. De hangar is volledig overdekt en biedt mogelijkheden voor de organisatie van evenementen op buurtniveau. Om voldoende windbeschutting te creëren, wordt er gezocht naar een ruimtelijke structuur

in kleine modules, al dan niet met groen. De modules kunnen aangepast worden naargelang het seizoen, evenement, ...

Tijdslijn

[Februari - mei 2018](#)

Werken Scheldekaaihangars

In het kader van de heraanleg van de Scheldekaaien verhuist de historische hangar 19 van het deelgebied Sint-Andries en Zuid naar Spoor Oost. Hangar 19 is in 2 delen verdeeld. De hangars worden elk een landmark en bieden, naast beschutting tegen regen, wind en zon, ook overdekte ruimte voor kleinere evenementen. Ze staan op Spoor Oost aan Hof ter Lo en Bahnhof.

[27 april 2016](#)

Aankoop terrein

AG VESPA koopt het terrein van Spoor Oost aan.

[26 maart 2016](#)

Feestelijke opening

Spoor Oost wordt geopend voor het grote publiek. Het gigantische terrein is tijdens het feest opgedeeld in zeven locaties die voor de gelegenheid elk een eigen thema hebben. Een treintje brengt iedereen vlot van de ene naar de andere locatie. Het openingsfeest biedt voor elk wat wils: gratis kinderspeelplaats met een klimrots, een kindertrein, een mobiele speeltuin, vliegers knutselen, een foodtruckfestival, graffiti-artiesten, muziekovertreders, sportdemonstraties, rommelmarkt, barbecue, kramen met eten en drinken en als slot een vuurparade.

[27 februari 2016](#)

Plantactie

'Samen voor natuur' en buurtbewoners planten 500 bomen en 3700 stuks groengoeed op Spoor Oost.

[23 mei - 12 juli 2015](#)

Sinksenfoor

De eerste editie van de Sinksenfoor vindt plaats op Spoor Oost.

[28 februari 2015](#)

Infomoment

Tijdens een infomoment op Spoor Oost krijgen buurtbewoners toelichting over het definitieve ontwerp, de zomerkalender en de stand van zaken van de beheerovereenkomst.

[23 januari 2015](#)

Definitief ontwerp

De stad keurt het definitieve ontwerp voor Spoor Oost goed.

[8 november 2014](#)

Wandeling met buurtbewoners

Tijdens een wandeling op Spoor Oost vertellen buurtbewoners hoe ze het project graag zien evolueren.

26 september 2014

Voorontwerp

De stad keurt het voorontwerp van Spoor Oost goed.

14 juni 2014

Denkdag

Tijdens een denkdag voor Spoor Oost vertellen buurtbewoners hoe ze het project graag zien evolueren.

Rol AG VESPA	Projectregisseur
Partners	stad Antwerpen
Ontwerper	Tractebel – Technum Rotor vzw
Subsidies	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)
Thema	Groene Singel
Openbaar domein	
Status	Gerealiseerd
Tags	Groene Singel openbaar domein